

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังจะได้อธิบายตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ที่มีต่อนักเรียนฝึกสอน ในการสอนและการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาโรงเรียนและหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาปริมาณความช่วยเหลือที่อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ได้ให้แก่แก่นักเรียนฝึกสอนในความรู้และด้านการสอนและการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาโรงเรียนและหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และความช่วยเหลือที่ต้องการจากสถานศึกษาฝึกหัดครู เป็นพิเศษของครูพี่เลี้ยง
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการฝึกหัดครูชนบท และอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์
5. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกสอน ในขณะที่ทำการฝึกสอนอยู่

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่บุคลากร 3 กลุ่ม ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับนักเรียนฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ 4 แห่งเท่านั้น คือ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูพิษณุโลก พิษณุโลก

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 กลุ่มที่จะกล่าวถึงนี้ แต่ละกลุ่มมีรายละเอียด และจำนวนที่กำหนดว่าจะใช้ในการวิจัยดังนี้คือ.

1. กลุ่มอาจารย์แพทย์ ได้แก่อาจารย์แพทย์ที่เกณฑ์เกณฑ์แพทย์หรือกำลังทำ การแพทย์ในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง 4 แห่งทุก คน ซึ่งมีจำนวนอาจารย์แพทย์ในแต่ละวิทยาลัยดังนี้ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ 8 คน วิทยาลัยครูลำปาง 5 คน วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ 6 คน วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก 6 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

2. กลุ่มครูพี่เลี้ยง ได้แก่ครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง 4 แห่ง โดยสุ่มตัวอย่างมา 50 % ของจำนวนครูพี่เลี้ยงทั้งหมดในโครงการ ซึ่งมีจำนวนครูพี่เลี้ยงดังนี้ ครูพี่เลี้ยงของวิทยาลัยครูเชียงใหม่ 60 คน ครูพี่เลี้ยงของวิทยาลัยครูลำปาง 48 คน ครูพี่เลี้ยงของวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ 55 คน ครูพี่เลี้ยงของวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก 54 คน รวมทั้งสิ้น 217 คน

3. กลุ่มนักเรียนฝึกสอน ได้แก่แก่นักเรียนฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษา (ป.กศ.) ของวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง ที่ออกฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 โดยสุ่มตัวอย่างมา 50 % ของจำนวนนักเรียนฝึกสอนทั้งหมดในโครงการ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนฝึกสอนดังนี้ นักเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูเชียงใหม่ 60 คน นักเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูลำปาง 48 คน นักเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ 55 คน และนักเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก 54 คน รวมทั้งสิ้น 217 คน

รวมประชากรที่กำหนดไว้ว่าจะใช้ในการวิจัยทั้ง 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 459 คน. ดังตารางที่ได้แสดงไว้ในหน้าต่อไป.

ตารางที่ 1

วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากร

วิทยาลัยครู ตัวอย่าง ประชากร	เชียงใหม่ (คน)	ลำปาง (คน)	อุตรดิตถ์ (คน)	พิจิตรสงคราม (คน)	รวม (คน)
อาจารย์นิเทศก์	8	5	6	6	25
ครูพี่เลี้ยง	60	48	55	54	217
นักเรียนฝึกสอน	60	48	55	54	217
รวม	128	101	116	114	459

จากตารางจะเห็นได้ว่า ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มอาจารย์นิเทศก์ ได้แก่อาจารย์นิเทศก์ที่เคยมทำกรนิเทศหรือกำลังทำกรนิเทศในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง 4 แห่งทุกคน มีจำนวนทั้งสิ้น 25 คน
2. กลุ่มครูพี่เลี้ยง ได้แก่ครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง 4 แห่ง โดยสุ่มตัวอย่างมา 50 % ของจำนวนครูพี่เลี้ยงทั้งหมดในโครงการ มีจำนวนทั้งสิ้น 217 คน
3. กลุ่มนักเรียนฝึกสอน ได้แก่แก่นักเรียนฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษา (ป.กศ.) ของวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง ที่ออกฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัย โดยสุ่มตัวอย่างมา 50 % ของจำนวนนักเรียนฝึกสอน มีจำนวนทั้งสิ้น 217 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้รับปรุงจากเครื่องมือในการวิจัยของสาตีทิพย์ ศรีสุทธี ที่ทำการวิจัย เรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา" เมื่อปี พ.ศ. 2515 และเครื่องมือในการวิจัยของสุนา ไตสังคะ และสุคจิตต์ หนูนงักดิ์ โดยนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมีลักษณะดังนี้

แบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้มี 3 ชุด ตามประเภทของกลุ่มประชากร คือ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์นิเทศก์ แบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง และแบบสอบถามสำหรับนักเรียนฝึกสอน

1. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์นิเทศก์ แบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ
 - ตอนที่หนึ่ง เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (check list) และชนิดตอบโดยเสรี (open end)
 - ตอนที่สอง เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ ในการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และตอบโดยเสรี
 - ตอนที่สาม เกี่ยวกับการแนะนำและช่วยเหลือของอาจารย์นิเทศก์ก่อนนักเรียนฝึกสอนทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน ตลอดจนการปฏิบัติกิจกรรมในหมู่บ้าน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)
 - ตอนที่สี่ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และตอบโดยเสรี
 - ตอนที่ห้า เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ในการปฏิบัติงานและการปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานของชนได้ผลดียิ่งขึ้น เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และตอบโดยเสรี
2. แบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ
 - ตอนที่หนึ่ง เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบคำถาม เป็นแบบสอบถามชนิดตอบโดยเสรี และชนิดเลือกตอบ

- ตอนที่สอง เกี่ยวกับการให้คำแนะนำนักเรียนฝึกสอนทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน ตลอดจนการปฏิบัติกิจกรรมในหมู่บ้าน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
- ตอนที่สาม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ในการทำงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และชนิดตอบโดยเสรี

3. แบบสอบถามสำหรับนักเรียนฝึกสอน แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่หนึ่ง เกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดตอบโดยเสรี และชนิดเลือกตอบ
- ตอนที่สอง เกี่ยวกับการแนะนำช่วยเหลือของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ที่นักเรียนฝึกสอนได้รับทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน ตลอดจนการปฏิบัติกิจกรรมในหมู่บ้าน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
- ตอนที่สาม เกี่ยวกับปัญหาความข้องการและความคิดเห็นทั่วไปของนักเรียนฝึกสอน เป็นแบบสอบถามชนิดตอบโดยเสรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักเรียนฝึกสอนตอบและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เป็นบางส่วน บางส่วนก็ส่งไปให้หัวหน้าอาจารย์นิเทศก์ในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูอื่น ๆ ที่ทางไกลช่วยนำไปให้อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักเรียนฝึกสอน ตอบแบบสอบถามและนำส่งคืนผู้วิจัยในเวลาที่กำหนด ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มควยดีเป็นส่วนใหญ่

สำหรับแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยตอบนั้นมีดังนี้

- แบบสอบถามที่ส่งไปให้อาจารย์นิเทศก์วิทยาลัยครู เชียงใหม่ 8 ชุด อาจารย์นิเทศก์วิทยาลัยครูลำปาง 5 ชุด อาจารย์นิเทศก์วิทยาลัยครูอุครคิถ์ 6 ชุด และอาจารย์นิเทศก์วิทยาลัย

ครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก 6 ชุด รวมทั้งสิ้น 25 ชุด ใ้ได้รับคืนมาครบ คิดเห็นร้อยละ 100

- แบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูพี่เลี้ยงโดยการสุ่มตัวอย่างมา 50 % ของครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูเชียงใหม่ 60 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 54 ชุด คิดเห็นร้อยละ 90.00 แบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูพี่เลี้ยงของวิทยาลัยครูลำปาง 48 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 41 ชุด คิดเห็นร้อยละ 85.42 แบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูพี่เลี้ยงของวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ 55 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 50 ชุด คิดเห็นร้อยละ 90.91 แบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูพี่เลี้ยงของวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก 54 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 44 ชุด คิดเห็นร้อยละ 81.48

- แบบสอบถามที่ส่งไปให้นักเรียนฝึกสอนโดยการสุ่มตัวอย่างมา 50 % ของนักเรียนฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูเชียงใหม่ 60 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 54 ชุด คิดเห็นร้อยละ 90.00 แบบสอบถามที่ส่งไปให้นักเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูลำปาง 48 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 43 ชุด คิดเห็นร้อยละ 89.58 แบบสอบถามที่ส่งให้นักเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ 55 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 44 ชุด คิดเห็นร้อยละ 80.00 และแบบสอบถามที่ส่งไปให้นักเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก 54 ชุด ใ้ได้รับคืนมา 51 ชุด คิดเห็นร้อยละ 94.44

สำหรับตัวเลขเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ได้แสดงไว้ในตารางหน้าต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยาลัยครู ตัวอย่าง ประชากร	เชียงใหม่			ลำปาง			อุตรดิตถ์			พิบูลสงคราม			รวม		
	จำ นวน	ได้รับ คืนมา	รอย ละ	จำ นวน	ได้รับ คืนมา	รอย ละ	จำ นวน	ได้รับ คืนมา	รอย ละ	จำ นวน	ได้รับ คืนมา	รอย ละ	จำ นวน	ได้รับ คืนมา	รอย ละ
อาจารย์นิเทศก์	8	8	100	5	5	100	6	6	100	6	6	100	25	25	100
ครูพี่เลี้ยง	60	54	90.00	48	41	85.42	55	50	90.91	64	44	81.48	217	189	87.10
นักเรียนฝึกสอน	60	54	90.00	48	43	89.58	55	44	80.00	54	51	94.44	217	192	88.48
รวม	128	116	90.63	101	89	88.12	116	100	86.21	114	101	88.60	459	406	88.45

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ที่เป็นแบบเลือกตอบ (check list) และแบบตอบโดยเสรี (open end) วิเคราะห์โดยการแจงนับ (tally) หากความถี่โดยแยกตามรายชื่อ หากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแต่ละข้อ หากการยลและเสนอ เป็นตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม วิเคราะห์โดยการแจงนับ (tally) หากความถี่แยกตามรายชื่อ หากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแต่ละข้อ โดยให้นำหนักคะแนนดังนี้

ทำหน้าที่	มาก	เทียบกับคะแนน	3	คะแนน
ทำหน้าที่	ปานกลาง	เทียบกับคะแนน	2	คะแนน
ทำหน้าที่	น้อย	เทียบกับคะแนน	1	คะแนน
	ไม่ทำเลย	เทียบกับคะแนน	0	คะแนน

การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ใช้สูตร 1

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนคิบทั้งหมด

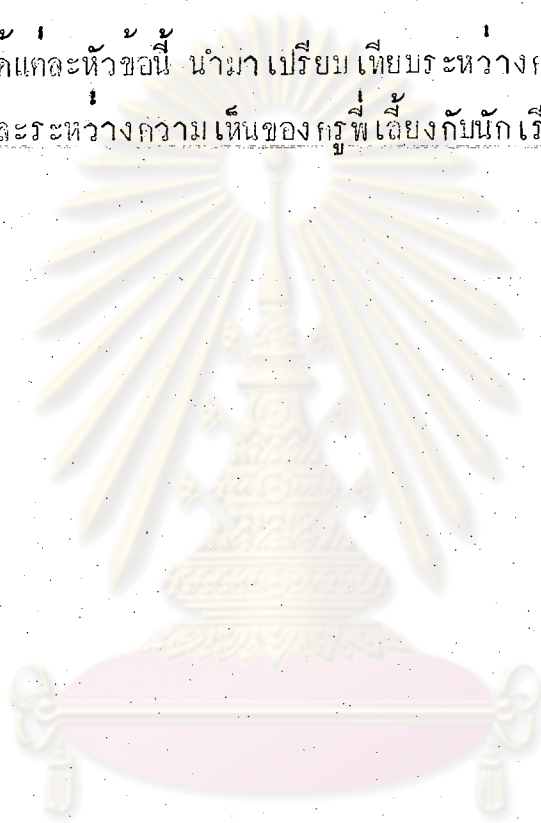
N = จำนวนผู้ให้ข้อมูล

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบอันดับโดยถือเกณฑ์ดังนี้

¹ ประคอง กรรณัฐต, สถิติประยุกต์สำหรับครู. (กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40.

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.00	ถือว่า	ทำหน้าที่มาก
	1.50 - 2.49	ถือว่า	ทำหน้าที่ปานกลาง
	.50 - 1.49	ถือว่า	ทำหน้าที่น้อย
	.00 - .49	ถือว่า	ไม่ทำหน้าที่เลย

ค่าเฉลี่ยที่ได้แต่ละหัวข้อนี้ นำมา เปรียบ เทียบระหว่างความเห็นของอาจารย์ใน เทศก์
กับนักเรียนฝึกสอน และระหว่างความเห็นของครูพี่เลี้ยงกับนักเรียนฝึกสอนของทั้ง 4 วิทยาลัย
นำเสนอเป็นตาราง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย